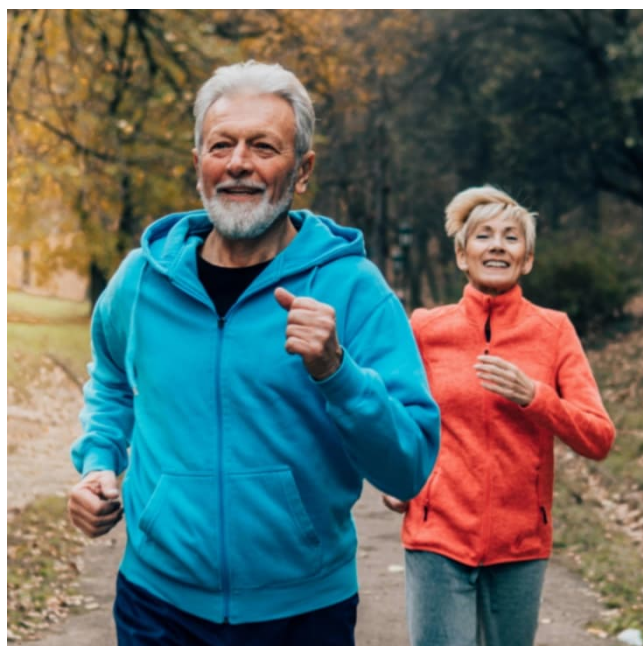

Gezondheid in Kaart 2022

Kernboodschappen Vlaardingen

Leeswijzer

Hieronder staan de kernboodschappen voor gemeente Vlaardingen. Het is een samenvatting van de belangrijkste gezondheidsuitkomsten uit de meest recente Gezondheidsmonitors kinderen, jongeren en volwassenen en ouderen. Er is gekozen voor thematische kernboodschappen in overeenstemming met de indeling van het dashboard van Gezondheid in Kaart. Voor de leesbaarheid wordt in de tekst voor het aanduiden van leeftijdsgroepen de onderstaande termen gebruikt:

- **Kinderen** 0 t/m 11 jaar
- **Jongeren** klas 2 en 4 voortgezet onderwijs
- **Jongvolwassenen** 18 t/m 23 jaar
- **Volwassenen** 18 t/m 64 jaar
- **Ouderen** 65 jaar en ouder

Als er over een afwijkende leeftijdsgroep wordt gerapporteerd dan staat de exacte leeftijdsgroep erbij vermeld.

Bevolking

Vergrijzing Vlaardingen wat lager dan regionaal en Nederlands gemiddelde

In Vlaardingen neemt het aantal ouderen naar verwachting in 2040 toe met ruim 4.700 (van ruim 15.700 in 2021 naar bijna 20.500 in 2040). Dit is een minder sterke toename dan voor de regio en Nederland. In gemeente Vlaardingen is de grijze druk; het aantal personen van 65 jaar of ouder ten

Auteur

Koene-Smit N. (Nathalie), Onderzoek en Business Intelligence, met dank aan Gea Schouten en Mariek van Veelen. Gemeente Rotterdam, mei 2022, versie 2.0.

Meer informatie

Deze feitenkaart is te vinden op [Gezondheidinkaart.nl](https://gezondheidinkaart.nl). Vragen over deze feitenkaart mailt u naar Gezondheidsmonitor@rotterdam.nl.

opzichte van 100 personen in de 'productieve' leeftijdsgroep hoger dan gemiddeld in de regio en Nederland. De grijze druk is in Vlaardingen de afgelopen tien jaar toegenomen van 31 in 2011 naar 37 in 2021. Ongeveer één op de vijf inwoners (21%) is 65 jaar of ouder. Vergrijzing leidt in de komende decennia tot grote maatschappelijke opgaven. Wijziging van beleid heeft weinig effect op de vergrijzing zelf. De GGD beveelt aan om in het beleid te richten op maatschappelijke opgaven die samenhangen met de vergrijzing, zoals het voorkomen van ouderdomsziekten, en toename in de zorguitgaven. Daarnaast is het belangrijk om in de gaten te houden of het voorzieningenaanbod aansluit bij een veranderende populatie.

Aandacht voor sociaaleconomische gezondheidsverschillen

In Vlaardingen is het gemiddeld persoonlijk inkomen iets hoger dan het regionale en lager dan het landelijke

gemiddelde. Ongeveer één op de acht volwassenen (12%) heeft moeite met rondkomen. Dit is vergelijkbaar met de regio en Nederland, maar aanzienlijk lager dan de vorige meting (26%). Het aandeel werklozen is, net als in Nederland, licht gestegen na jarenlange daling. Bij het aandeel huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum is sinds 2016 een dalende trend te zien; van 13,2% in 2016 naar 12,2% in 2019. Het aandeel kinderen dat woont in een bijstandsgesin is in 2019 hoger dan gemiddeld in Nederland (10% vs. 6%), maar iets gunstiger in vergelijking met 2018.

Het is een landelijke ambitie van de Rijksoverheid om de toenemende gezondheidsverschillen tussen hoog- en laagopgeleiden te stabiliseren of, beter, te laten afnemen. De coronacrisis heeft de grootste impact bij groepen in de samenleving waar al achterstanden zijn en zorgt voor toenemende ongelijkheid, ook ten aanzien van de gezondheid. Daarom beveelt de GGD aan om ook in Vlaardingen bij preventie vooral ook te richten op het verkleinen van deze kloof. Dit kan bijvoorbeeld door inzet op het bereiken van de moeilijk bereikbare groep met lage sociaaleconomische status bij preventieprogramma's.

Gezondheid en ziekte

Levensverwachting licht afgenomen

Het RIVM voorspelt een toename van het aantal mensen met minimaal één chronische aandoening. Toch voelen we ons in 2040 even gezond als nu, en we ervaren ook niet meer beperkingen in onze activiteiten. In Vlaardingen is de levensverwachting afgenomen (2016: 81,7 jaar, 2019: 80,9 jaar) en lager dan de levensverwachting in Nederland (81,8 jaar). De aandoening waar landelijk de meeste mensen in 2020 aan overleden was COVID-19. Dementie, longkanker, beroerte en coronaire hartziekten vormden de top vijf van doodsoorzaken die leiden tot de hoogste sterfte. De sterfte in Vlaardingen is in 2020 wat hoger dan het jaar er voor (2019: 809, 2020: 830). Sinds het begin van de meldingen is voor 120 mensen (dd 29-04-2022) aangegeven dat deze zijn overleden aan COVID-19.

Ongeveer een kwart van de volwassenen heeft een chronische aandoening. Dit is aanzienlijk lager dan de vorige meting (34%). Bij de ouderen heeft ongeveer de helft van de ouderen een chronische aandoening. Voor beide leeftijdsgroepen is dit vergelijkbaar met de regio. Ongeveer drie op de tien jongeren heeft een ziekte of aandoening. Dit is hoger dan de vorige meting (2015: 24%, 2019: 29%), maar vergelijkbaar met de regio. Eén op de vier kinderen van 4 t/m 11 jaar heeft een chronische ziekte of aandoening.

Ervaren gezondheid jongeren, volwassenen en ouderen vergelijkbaar met het gemiddelde in de regio

De ervaren gezondheid, het oordeel over de eigen gezondheid, is één van de beste voorspellers van sterfte. Op regioniveau zien we een stijging van het aandeel volwassenen met een goede gezondheid. Bij jongeren juist een daling. Ook in Vlaardingen oordelen volwassenen positiever over hun gezondheid (2016: 74%, 2020: 84%). Ongeveer twee op de drie ouderen oordeelt positief over zijn eigen gezondheid. Zowel de volwassenen als ouderen verschillen hierin niet ten opzichte van de regio. Ook in Vlaardingen beoordelen jongeren hun gezondheid minder vaak als (zeer) goed in vergelijking met de voorgaande meting (2015: 89%, 2019: 82%). Ouders beoordelen de gezondheid van 4- tot en met 11-jarigen vergelijkbaar met de regio (beiden 95%).

Houd rekening met een toename van ouderdomsziekten

De vergrijzing leidt landelijk tot een verschuiving in ouderdomsziekten. Dementie wordt de belangrijkste doodsoorzaak. In Vlaardingen maken 1.282 mensen met dementie gebruik van zorg. Dit is 3,2% van de inwoners van 40 jaar en ouder. Van deze 1.282 mensen woont twee derde thuis (66%), een derde woont in een instelling. Volgens schattingen van ABF neemt het aantal mensen met dementie in Vlaardingen toe van 1.500 in 2020 tot 2.200 in 2040. Daarnaast zullen aandoeningen van het bewegingsapparaat, diabetes, een verminderd gezichtsvermogen en gehoorstoornissen toenemen. In Vlaardingen komen ouderdomsziekten, even vaak voor als in de regio.

Houd zicht op de mentale gezondheid van alle inwoners

Mentale (psychische) ongezondheid vormt in Nederland een groot deel van de totale ziektebelasting onder de volwassen bevolking. In de regio is er sprake van een negatieve ontwikkeling in de tijd voor jongeren en jongvolwassenen op dit gebied. De psychische gezondheid van kinderen en jongeren is in Vlaardingen over het algemeen vergelijkbaar met de regio en Nederland, maar ook bij jongeren (13 en 14 jaar) nam de problematiek ten opzichte van de voorgaande meting toe (2015: 9%, 2019: 16%). Bijna de helft (49%) van de jongeren in Vlaardingen voelt zich (zeer) vaak gestrest en dit is hoger dan het landelijk gemiddelde. Het betreft vooral stress over schoolwerk. Bij jongvolwassenen lijkt het aandeel met een hoog risico op een depressie of angststoornis ook te zijn toegenomen, maar deze toename is niet significant. Een kwart van de jongvolwassenen ervaart stress, meestal door studie, werk of sociale media. In Vlaardingen is het aandeel volwassenen van 24 t/m 64 jaar met een hoog risico op depressie of angststoornis gedaald ten opzichte van de vorige meting (2016: 10%, 2020: 4%). Van de ouderen heeft één

op de twintig een hoog risico op een depressie of angststoornis. Dit is vergelijkbaar met de regio en Nederland. Het is belangrijk om de psychosociale ontwikkeling van jongeren goed te volgen. Preventief beleid kan zich richten op het voorkómen van een depressie door voorlichting en bewustwording en het bevorderen van de signalering van depressieve klachten.

Leefstijl

Zet in op een rookvrije omgeving en op rookpreventie bij jongeren

De landelijke verwachting is dat het percentage rokers onder jongvolwassenen de komende jaren verder gaat dalen. In de cijfers van Vlaardingen zien we dat ook terug (van 30% in 2016 naar 20% in 2020). Het trendscenario voor 2040 schat het percentage rokende volwassenen in 2040 op 14%. In 2020 is het aandeel rokers van 18 jaar en ouder in Vlaardingen 17%. Dit is vergelijkbaar met de regio. Het aandeel rokers onder mannen is hoger dan onder vrouwen (20% versus 15%). In Vlaardingen is het aandeel rokers onder mannen sterk gedaald (2016: 31%, 2020: 20%). Het rookgedrag onder jongeren in Vlaardingen is gunstiger ten opzichte van de vorige meting, maar vergelijkbaar met de regio en landelijk. Van de jongeren rookt 3% wekelijks en 1,8% dagelijks. Preventieve aandacht voor het rookgedrag onder jongeren blijft belangrijk om een verdere daling te bereiken.

Voorkom schadelijk alcoholgebruik, alcoholpreventie bij jongeren blijft belangrijk

Het risico op gezondheidsschade door alcohol hangt af van het totale alcoholgebruik, maar ook van het drinkpatroon. In Vlaardingen vindt 11% van de ouders het acceptabel als een kind jonger dan 18 jaar alcohol drinkt. Van de jongeren van 15 en 16 jaar (klas 4 VO) dronk ruim een kwart (28%) in de laatste vier weken alcohol. Dit is lager dan de vorige meting (2015: 37%). Een kwart (25%) dronk in dezelfde periode vijf of meer alcoholische drankjes bij één gelegenheid. Deze percentages zijn lager vergeleken met het Nederlands gemiddelde. Bij de volwassenen voldoet 49% aan de richtlijn verantwoord alcoholgebruik (niet meer dan 1 glas per dag). Bij de ouderen is dit 55%. Dit is vergelijkbaar met de regio en Nederland. Er is een daling van het aandeel zware drinkers onder volwassenen. Het aandeel zware drinkers is gunstiger in vergelijking met de regio en Nederland.

Voor jongeren is het drinken van alcohol erg schadelijk. De herziene Drank- en Horecawet verplicht de gemeente om een preventie- en handavingsplan op te stellen. Advies is om de preventieactiviteiten voor de jeugd jaarlijks te evalueren.

Stimuleer bewegen in het dagelijks leven; blij inzetten op het terugdringen van overgewicht

De Nieuwe Richtlijn Bewegen is erop gericht om bewegen te integreren in het dagelijks leven. De uitdaging is om een blijvende verandering in beweeg- en zitgedrag te realiseren met als doel een grotere gezondheidswinst te behalen. Het aandeel kinderen en jongeren met obesitas is in Vlaardingen onder alle leeftijdsgroepen vergelijkbaar gebleven met de voorgaande meting. Toch is van de 9- en 10-jarigen een kwart te zwaar. Ook bij de volwassenen en ouderen in Vlaardingen is het aandeel met ernstig overgewicht vergelijkbaar met de vorige meting. Zo heeft 15% van de volwassenen obesitas en voor de ouderen is dit 16%. Dit is vergelijkbaar met het regionale en landelijke gemiddelde.

In Vlaardingen spelen kinderen, net als in de regio, minder vaak minstens 5 dagen per week buiten in vergelijking met de vorige meting (2014: 68%, 2018: 56%). Kinderen spelen minder vaak buiten in vergelijking met het gemiddelde in de regio (61%). Jongeren van 13 en 14 jaar (Klas 2 VO) zijn juist vaker bij een sportschool of vereniging gaan sporten (2015: 72%, 2019: 81%), maar minder vaak zonder club of vereniging. De helft (50%) van de volwassenen en 30% van de ouderen voldoet aan de beweegrichtlijn. Voor ouderen is dit lager dan het landelijk gemiddelde (38%), maar vergelijkbaar met het regiocijfer.

De GGD adviseert om naast blijvende aandacht voor het terugdringen van overgewicht aandacht te (blijven) besteden aan toename van bewegen in het dagelijks leven, vooral onder de groep volwassenen.

Fysieke omgeving

Geef gezondheid een plek in de Omgevingswet en Omgevingsvisie

De Omgevingswet bundelt de wetgeving en de regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Daarmee vormt de wet de basis voor het integraal beheer van en voor de ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet verplicht de gemeente om een Omgevingsvisie op te stellen. In een omgevingsvisie kunnen randvoorwaarden geboden worden voor een gezond leven in uw gemeente. Kernpunten als inzet op schone lucht, balans tussen rust (stilte) en drukte (stedelijkheid) en het makkelijk maken om te sporten en te bewegen kunnen benoemd worden in de visie. De GGD adviseert om bij het gesprek hierover gebruik te maken van gezondheidsdata.

Beperk geluidhinder en bevorder de luchtkwaliteit

Vlaardingen is sterk stedelijk, er zijn 3.136 adressen per

km². Dit is hoger dan gemiddeld in Rijnmond (1.860). Er is 132m² niet-agrarisch groen per inwoner beschikbaar. Dit is lager dan gemiddeld in Rijnmond (268 m²). De woonomgeving wordt in het algemeen slechter beoordeeld dan gemiddeld in de regio, het groen wordt vergelijkbaar beoordeeld.

Mensen ervaren evenveel geluidhinder als in de regio gemiddeld. Gezien de ligging is er zoals verwacht ook meer geluidsoverlast door vliegtuigen. De meeste geluidhinder wordt ervaren van wegen waar niet harder dan 50 km/uur gereden mag worden en burens. Vanwege de samenhang tussen ernstige geluidhinder en ervaren gezondheid adviseert de GGD aandacht te blijven besteden aan het beperken van geluidsoverlast.

Inwoners van Vlaardingen leven naar verwachting 7,2 jaar korter door luchtverontreiniging. Positief is dat vanaf 2018 het aantal verloren levensjaren afneemt. In Vlaardingen wonen 10.552 inwoners (14,4%) binnen 50 meter van een drukke binnenstedelijke weg of binnen 100 meter van een rijksweg. Dit is wat lager dan gemiddeld in de regio (15,2%). Het aantal en aandeel inwoners langs drukke binnenstedelijke wegen is in 2020 toegenomen ten opzichte van 2017. Om de blootstelling van inwoners aan roet te verminderen, raadt de GGD aan om structurele bronmaatregelen te nemen (gericht op schoner vervoer) en langs drukke wegen geen nieuwe woningen en 'gevoelige bestemmingen' (bijvoorbeeld scholen, kinderopvangcentra en verzorgingshuizen) te bouwen.

Sociale omgeving

Eenzaamheid stabiel onder volwassenen en ouderen

Eenzaamheid is een bedreiging voor de gezondheid. Eenzaamheid hangt direct samen met een verhoogde kans op vroeg overlijden, los van andere risicofactoren als een hoge leeftijd, chronische ziektes en functionele beperkingen. Het percentage volwassenen dat aangeeft eenzaam te zijn is in Vlaardingen 46%, waarvan 12% ernstig eenzaam. Bij de ouderen geeft 50% aan eenzaam te zijn waarvan 12% ernstig eenzaam. Bij ouderen is emotionele eenzaamheid toegenomen ten opzichte van de voorgaande meting en is het aandeel hoger dan gemiddeld in Nederland.

Participatie

Daag bewoners uit tot maatschappelijk activiteit en bied passende ondersteuning

Er zijn aanwijzingen dat actief meedoen aan de maatschappij (bijvoorbeeld vrijwilligerswerk of lidmaatschap van een vereniging) voor ouderen positieve gezondheidseffecten oplevert. Bij mantelzorg ligt dit anders. Het geeft weliswaar

vaak voldoening, maar kan ook leiden tot negatieve gezondheidseffecten, zeker bij langdurige, intensieve zorg. In Vlaardingen doet één op de vijf volwassenen vrijwilligerswerk. Regionaal is er een afname van vrijwilligerswerk bij volwassenen tot 65 jaar. Mogelijk is dit een effect van de coronamaatregelen. De maatschappelijke participatie van 65-plussers in Vlaardingen vergelijkbaar de regio (48% versus 52%). Ruim één op de tien inwoners van 18 jaar en ouder geeft mantelzorg (11%). Het percentage overbelaste mantelzorgers is in Vlaardingen vergelijkbaar met de regio (10% versus 13%). Ouderen in Vlaardingen zijn iets minder vaak mantelzorger dan bij de voorgaande meting (9% versus 14%) en minder vaak mantelzorger dan gemiddeld in Nederland. De GGD beveelt aan om het actief meedoen in de maatschappij te (blijven) stimuleren, met aandacht voor preventie van overbelasting van mantelzorgers.

Zorg en voorzieningen

Zorgkosten WLZ nemen in Vlaardingen licht toe

Het RIVM voorspelt een verdubbeling van de zorguitgaven in 2040, veroorzaakt door bevolkingsgroei, vergrijzing, technologie en stijging van de welvaart. De gemiddelde uitgaven voor de zorgverzekeringswet (Zvw) liggen voor de meeste gemeenten tussen de €2.200 en €2.700 per inwoner (2019). In Vlaardingen zijn de gemiddelde kosten €2.601 en dit valt binnen deze range. De zorguitgaven van inwoners van 65 jaar en ouder vanuit de Wet langdurige zorg (WLZ) bedraagt per inwoner in 2019 €3.933. Het aantal ouderen dat gebruik maakt van de WLZ en de gemiddelde kosten per inwoner is tussen 2017 en 2019 toegenomen.

De steeds groter wordende groep inwoners van 85 jaar en ouder gaat een groter beroep doen op gezondheidszorg en thuiszorg. Het blijft belangrijk het zorggebruik te monitoren en tijdig in te spelen op passende voorzieningen als thuiszorg en aansluitende woonvormen.

Aandacht voor het behouden van hoge vaccinatiegraad

Per 1 januari 2019 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). Een van de taken is het bereiken of vasthouden van een vaccinatiegraad van 90%, zoals vastgesteld in het Global Vaccine Action Plan (GAVP). Het aandeel kinderen dat de vaccinaties uit het RVP krijgt, is landelijk en in de regio hoger dan 90%, maar lager dan 95%. Zo wordt de norm van 95%, die nodig is om mazelen uit te bannen, in Nederland bij de eerste BMR-vaccinatie niet meer gehaald. Het HPV-vaccin tegen baarmoederhalskanker en het MenACWY-vaccin voor 14-jarigen tegen meningokokkenziekte zijn later toegevoegd

aan het RVP. De vaccinatiegraden voor deze vaccinaties liggen veel lager.

In Vlaardingen wordt voor alle vaccinaties binnen het RVP de grens van 90% gehaald, voor HIB-zuigelingen volledig afgesloten wordt de grens van 95% gehaald. De deelname aan de HPV-vaccinatie tegen baarmoederhalskanker is landelijk toegenomen van 53% naar 64%. In Vlaardingen zien we deze toename ook terug (van 37% naar 55%). De vaccinatiegraad (volledig) voor COVID-19 is 77% voor inwoners van 12 jaar en ouder. Dit is hoger dan gemiddeld in de regio Rijnmond waar dit 75% is.

Bevolkingsonderzoek helpt om ziektes in een vroeg stadium te ontdekken of te voorkomen

De deelname aan de bevolkingsonderzoeken voor darmkanker, borstkanker en baarmoederhalskanker is in de afgelopen jaren gedaald. Deelname aan darmkankeronderzoek daalde van 68% in 2015 naar 66% in 2020. Deelname aan onderzoek naar borstkanker daalde van 76% in 2015 naar 74% in 2019. Deelname aan onderzoek naar baarmoederhalskanker laat de sterkste daling zien (2018: 52%, 2020 42%).

Bronnen en verwijzingen

Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020, GGD'en, CBS en RIVM.

Gezondheidsmonitor Jeugd 2019, GGD'en en RIVM.

Gezondheidsmonitor Kinderen 2018, GGD Rotterdam-Rijnmond.

www.gezondheidink kaart.nl

Coronadashboard <https://coronadashboard.rijksoverheid.nl/ge-meente>

RIVM Statline <https://statline.rivm.nl>

Alzheimer Nederland. (6 januari 2020). *Mensen met dementie per gemeente*.

Vektis. (24 januari 2022). *Factsheet dementie*.

RIVM. (2018). *Leefstijl - Hoe (on)gezond leven we in de toekomst?*

Staat van Rijnmond <https://www.staatvanrijnmond.nl/jive>
